

بیان کیفیت معاد مختص قرآن کریم است/ محبت و حیا دو ابزار متعالی تربیتی

رئیس دانشکده اهل البیت (ع) یاد مرگ را یکی از قوی ترین عوامل تربیتی خواند و گفت: متأسفانه این مرگ انگاری در بحثهای تربیتی کمرنگ شده است و برخی به غلط ما را از بیان مباحث قیامت و بهشت و جهنم برای فرزندان نهی می کنند در حالیکه جایی از قرآن را باز نمی کنید که به مناسبتی از بهشت و جهنم یاد نکرده باشد.

رئیس دانشکده اهل البیت (ع) یاد مرگ را یکی از قوی ترین عوامل تربیتی خواند و گفت: متأسفانه این مرگ انگاری در بحثهای تربیتی کمرنگ شده است و برخی به غلط ما را از بیان مباحث قیامت و بهشت و جهنم برای فرزندان نهی می کنند در حالیکه جایی از قرآن را باز نمی کنید که به مناسبتی از بهشت و جهنم یاد نکرده باشد.

دکتر امیرحسین بانکی پور فرد، رئیس دانشکده اهل البیت (ع) دانشگاه اصفهان درباره آثار معادشناسی و دانستن کیفیت بهشت و جهنم در زندگی به خبرنگار مهر گفت: عموماً در مباحث روان شناسی از دو ابزار تربیت؛ یعنی تشویق و تنبیه استفاده می شود و نوعاً کتابهای روان شناسی به دنبال تأیید روش تشویق و رد روش تنبیه هستند ولی در برخی از جاها ناگزیرند که از روش تنبیه استفاده کنند اما عمدتاً ابزار تربیتی شان تشویق و تنبیه است.

اسلام در تربیت از دو ابزار تبشیر و انذار استفاده می کند

وی افزود: در اسلام روش تشویق و تنبیه و تشویق روش تربیت هست اما ابزار حیوانی تربیت است نه ابزار انسانی؛ اگر در کتابهای روان شناسی هم ملاحظه کنید وقتی از این دو روش استفاده می کنند روی حیوانات آزمایش می کنند و می گویند نتایج این کار ما در حوزه تشویق این شد و یا در مسئله تنبیه اینگونه جواب داد. اما اسلام در تربیت از دو ابزار دیگری به نام تبشیر و انذار استفاده می کند و این دو را جایگزین تنبیه و تشویق می کند چون تنبیه و تشویق بیشتر جنبه حیوانی دارد اما تبشیر و انذار جنبه انسانی دارد یعنی نمی شود حیوانات را تبشیر یا انذار کرد و در قرآن بسیار درباره این مسئله سخن گفته است.

عضو اندیشکده خانواده مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت یادآور شد: البته قرآن روش انذار را قوی تر می داند و وقتی می خواهد یکی از دو روش بشیر و نذیر را به کار ببرد می فرماید "ان انت الا نذیر" تو فقط نذیر هستی یعنی برخلاف تشویق و تنبیه، که تشویق مقدم بر تنبیه است و گفته می شود کارایی آن بهتر از تنبیه است اما در روش تبشیر و انذار، انذار کارایی اش قوی تر از تبشیر است و البته هیچگاه در حیوانات از این دو روش (تبشیر و انذار) استفاده نمی شود چون ناظر به آینده است اما تشویق و تنبیه را الان انجام می دهیم که در آن زندگی می کنیم اما بشارت و انذار برای آینده ای است که الان موجود نیست.

وی گفت: ما بیشتر از روشهای غربی در تربیت استفاده می کنیم و شما در کل معادلات اجتماعی می بینید که فقط از این دو ابزار استفاده می شود، چون روش غربی فقط در سایه تشویق و تنبیه است. البته تشویق و تنبیه دو ابزار عالی تربیت نیستند بلکه دو ابزار ابتدایی هستند و ابزارها بالاتر از این هم وجود دارند.

بیان کیفیت معاد مختص قرآن کریم است

دکتر بانکی پور فرد تصریح کرد: ابزار تبشیر و انذار با معادشناسی و با بیان کیفیت بهشت و جهنم و مسائل برزخی انسان در ارتباط است و جالب است بدانید با اینکه اصل معاد در میان تمام ادیان ابراهیمی و کتب آسمانی بوده اما بیان کیفیت معاد فقط اختصاص به قرآن دارد. یعنی در تورات، انجیل، زبور و... از کیفیت بهشت و جهنم سخنی به میان نیامده است الا در قرآن کریم. بیان کیفیت بهشت و جهنم کمک می کند تا آن اثر تبشیری و انذاری اش بیشتر شود.

محبت و حیا دو ابزار متعالی تربیتی

وی از یاد مرگ به عنوان یکی از قوی ترین عوامل تربیتی یاد کرد و گفت: یاد مرگ جزو عوامل امدادی تربیت است که در روایات داریم که یاد مرگ مانند پستان مادر می ماند یعنی همانطور که پستان مادر باعث رشد جسمی و روحی فرزند است و موجب آرامش فرزند می شود، یاد مرگ نیز چنین کاری با ما می کند. از آن طرف برعکس، همانطور که پستانک هیچ اثر غذایی ندارد و تازه اعتماد به نفس را می گیرد و شکل لبها و آرواره های کودک را به هم می ریزد، یاد دنیا در برابر یاد مرگ مثل پستانک می ماند، اما این مرگ انگاری و توجه به مرگ و یاد مرگ در بحثهای تربیتی کمرنگ شده است و به غلط در یک دوره ای حتی نهی می کردند که برای فرزندان از معاد نگویید و یا کتاب معادشناسی شهید دستغیب را به جوانان پیشنهاد ندهید و یا سیاحت غرب را نخوانند.

رئیس دانشکده اهل البیت (ع) اصفهان گفت: در حالیکه در قرآن که کتاب تربیت است جایی از قرآن را باز نمی کنید که به مناسبتی از بهشت و جهنم یاد نکرده باشد و البته قرآن فقط به تبشیر و انذار به عنوان دو ابزار متوسط تربیتی، بسنده نکرده است بلکه از دو ابزار متعالی تربیتی که محبت و حیا است بهره جسته است. تشویق و تنبیه دو ابزار حداقلی و تبشیر و انذار دو ابزار متوسط تربیتی و محبت و حیا دو ابزار متعالی تربیتی هستند.

قرآن با اصل «تشبیه معقول به محسوس» به تصویرسازی بهشت و جهنم می پردازد

وی در پاسخ به این سؤال که اگر بخواهیم اعتقاد به معاد را از یک باور کلی به یک باور مؤثر در زندگی و شیوه رفتار تبدیل کنیم چه کاری باید انجام دهیم؟ گفت: ما باید بر مبنای قرآن حرکت کنیم. قرآن برای این قضیه از چند اصل استفاده کرده است؛ یکی اصل «تشبیه معقول به محسوس»؛ یعنی برای بیان وقایع بهشت و جهنم با وجه شبه‌هایی که در عالم طبیعت می‌توان یافت، سخن گفته است. ما باید از همین فرهنگ قرآن استفاده کنیم و اتفاقاً آنقدر کیفیت بیان قرآن در حوزه بهشت و جهنم دقیق است که ما خیلی خوب می‌توانیم در رسانه‌ها از همین شاخصهایی که قرآن از بهشت و جهنم ارائه می‌کند، بهره ببریم. از روایات نیز به عنوان مکمل آیات قرآن می‌توان استفاده کرد یعنی بر اساس مبانی قرآن روایاتی که برای آن مبانی سازگار است را به کار ببریم.

دکتر بانکی‌پور فرد افزود: روشهای دیگری هم در قرآن وجود دارد مثل اینکه مفاهیم بهشت و جهنم و... را برای ما دقیق تبیین می‌کند و اینکه اصلاً اسم آن دوره را «حیات» می‌گذارد، قرآن برزخ را «حیات» می‌داند و برای این دنیا اصلاً از عنوان حیات استفاده نمی‌کند. این گونه سخن گفتن به این معنی است که حیات اصلی ما برای بعد از این عالم است.

این استاد حوزه و دانشگاه در پایان سخنانش تصریح کرد: من گاهی در برخی از مجموعه‌های تلویزیونی که جنبه دینی دارد، دیده‌ام که به گونه‌ای فضای برزخ و بهشت و جهنم را نشان می‌دهند که بر مخاطب تأثیر گذار است؛ به نظرم همان موردهایی که در رسانه موفق اجرا شده است را بازخوردهایش را بگیرند و به کار ببندند و تهیه‌کنندگان هم شجاعت داشته باشند و بیایند مثل بحثهای جلوه‌های ویژه که کاری تخصصی است برای تبیین قضایای معاد و بهشت و جهنم و برزخ هم تخصصی وارد شوند و یک تیم تخصصی متشکل از اسلام‌شناس، حدیث‌شناس، قرآن‌شناس به کمک فردی متبحر هنرمندانه این مطالب را تصویرسازی کنند و پشتوانه این کار هنری هم یک گروه کارشناسان دینی باشند که دیگر آن هنرمند نگران این نباشد که هر کاری که انجام می‌دهد مورد تخطئه قرار گیرد.